

Muutosten teologiaa: Eläinteologinen puheenvuoro

EM=Eetu Myllymäki

LW=Limppu Witick

EM - Tervetuloa Henrikinkirkkoon Muutosten teologiaa -luentosarjan iltaan! Muutosten teologiaa -luentosarjan yhtenä kantavana havaintona on ollut se, että reunoilta haastetaan kristinuskon valtavirtaa. Reunoilta sanotaan, että jotain aivan olennaista on jäänyt huomaamatta. Joitain kysymyksiä ei ole huomattu kokonaan ollenkaan tai riittävässä määrin tai kysymykset olisi asetettava uuteen asentoon.

Tässä illassa meillä on aiheena eläinteologia. Minä olen yhteiskunnallisen teologian pappi, **Eetu Myllymäki** ja olen ollut suunnittelemassa tätä luentosarjaa viestijä **Minna Vesannon** ja Henrikin **kappalaisen Anna-Kaisa Kallion** kanssa.

Eläinteologia on noussut isommin esille Suomessa ehkä vasta muutamana viime vuonna, vaikka ehkä sellaisia jonkunlaisia juuria on ehkä ollut pitempään. Tähän esiinnousuun ovat vaikuttaneet ainakin Kari Kuulan kolumnit ja rukouskirja, jossa **Limppu Witick** on toisena tekijänä. Tänäpäin meillä on siis puhujana eläinoikeusaktivisti, teologi, kuvataiteilija Limppu Witick. Tämä puheosuus tallennetaan Soundcloudiin eli tällaiseen audiopalveluun, ja on sieltä sitten myöhemmin kuunneltavissa. Tämän Limpun puheenvuoron jälkeen on mahdollisuus esittää kysymyksiä Limpulle ja käydä keskustelua, ja tätä kysymysosiota ei tallenneta sinne audioon.

Tervetuloa kaikille ja tervetuloa Limpulle! Ole hyvä.

LW - Kiitos! Hyvää eläintenpäivää kaikille! Minä olen tosiaan Limppu ja iso kiitos jo nyt kutsusta, koska unohdan varmaan lopuksi kiittää siitä, että pääsin tänne puhumaan.

Minä kuvailen itseäni aina näillä kolmella sanalla eli taiteilija, eläinaktivisti, teologi, ja olenkin valmistunut teologian maisteriksi tuolta Itä-Suomen yliopistosta, Joensuusta 2016. Lempinimestä monet kysyvät, ja minä sanon jo tässä alkuun, ettei tarvitse kysymysosuutta käyttää eli oikea nimi, ristimänimi on Laura, pappi ei ristinyt Limpuksi, mutta vanhemmat ovat kutsuneet siitä asti Limpuksi, kun olin pieni. Tottelen molempia nimiä, kumpi vaan tuntuu luontevammalta. Siinä vaiheessa, kun aloitin blogin pitämisen 2012 taiteen puolelta niin oli just Amerikoissa mennyt minun jonkun kaukaisen sukulaisen kanssa naimisiin tällainen Laura, niin hän oli Laura Witick, niin siitä oli vähän sellaisia kyseenalaisia otsikoita. Taannoin kun laittoi Googlessa minun nimeni sinne, niin sitten minä halusin erottua tästä toisesta Laurasta ja olin sitten Limppu Witick. Plus sitten oli siinä sekin syy, että minulla on paljon kokonimikaimoja Suomessa ja saadaan toisillemme tarkoitettuja puheluita aika usein, niin halusin jotenkin erottua muista Laura Witickeistä.

Opinnoista sen verran, että eläinteologia oli jo silloin, kun teologiaa opiskelin sydäntä lähellä. 2013 kirjoitin aiheesta kandin ja 2015 kirjoitin sitten gradun. Tähän aiheeseen törmäsin kylläkin sattumalta tähän aiheeseen, joskus lukioaikoina jossain uskonnonkirjassa oli maininta tällaisesta. Tai siinä luki, että eko- ja eläinteologiaa on myös Suomessa, piste. Mutta se oli vain yhdellä lauseella. Minä yritin tietenkin googlata suomeksi "eläinteologia", mutta ei tullut mitään, ekoteologiasta tuli paljon enemmän. Sitten minä vaan ajattelin, että kun eläinteologia on marginaali-ilmiö, josta ei löydy (tietoa) edes netistä, niin sitä ei varmaan ole olemassa. Sitten yliopistossa törmäsin uudestaan aiheeseen, kun yksi meidän opettajistamme, Teuvo Laitila oli kirjoittanut aiheesta artikkelin, niin sitten minä ajattelin, että tämä on siis ihan oikea juttu, tätä voi

tutkia. Sitten Teuvon kanssa aloimme suunnittelemaan sitä minun kandiaiheittakin. Myöhemmin olen tehnyt muutaman artikkelin eläinteologiasta, vähemmän tieteellisiä suurin osa ja yksi sellainen ihan virallinen vertaisarvioitu artikkeli ja sitten olen tosiaan kirjoittanut tuon rukouskirjan eläinten puolesta Satu Saarikon kanssa, joka juuri tuossa jo mainittiinkin tässä Suojele luotujasi – huokauksia eläinten puolesta. Se ilmestyi tämän vuoden alussa, ja se oli ainakin tietääkseni Suomessa tällainen ensimmäinen oikeasti eläimiä käsittelevä rukouskirja. Ja olen minä löytänyt joitain, joku ranskalainen, joka on suomennettu, mutta siinäkin oli ehkä vähän enemmän sellaista eläinten inhimillistämistä tai siinä oli esimerkiksi kohta, että ”Tee sian rukous. Tee lihastani mahdollisimman murea.”, tai jotain tällaista. Minä luulen, että se ei ollut ihan samanlailla eläinten puolesta kuin tämä meidän kirjoittama teos.

Ja rukouskirja. Miksi alettiin tekemään sitä, niin se johtui ihan siitä, että minä olen itse, oikeastaan siitä asti kun tuon gradun kirjoitin, niin kritisoinut kirkkoa ja kristittyjä siitä, että kirkossa ei ihan hirveästi puhuta eläimistä ja eläimet jäävät vähän niin kuin, tai hyvin sivurooliin. Tuntuu välillä, että niitä ei olisi olemassakaan, kun kuuntelee kirkossa puhetta. Mutta sitten kun taas itse menin teologiharjoittelijaksi, tai oikeastaan se oli työkokeilu 2020, ja olin sitten siellä ja sain oikeasti saarnata ja tehdä esirukouksia, ja sain olla siellä edessä ja nyt olisi oikeasti mahdollisuus puhua niiden eläinten puolesta, niin olipa aika vaikeata! Joten se, pelkkiin rukouksiin eläinten laittaminen, minun kieleni ei taittunut yhtään sen aiheen ympärille, se tuntui ihan tosi haastavalta, ja sitten minä päätin alkaa harjoittelemaan sitä ja tein rukouksia pöytälaatikkoon eläinten puolesta. Satu Saarikko sattui sitten ottamaan yhteyttä ja hän oli tehnyt pöytälaatikkoon runoja eläinten puolesta kristillisestä näkökulmasta, niin sitten me löimme hyntteet yhteen ja aloimme tekemään tätä rukouskirjaa.

Ensimmäistä kertaa minä törmäsin tällaiseen ristiriitaan kristinuskon ja oman eläinajatteluni välillä, kun olin rippikoulussa 15-vuotiaana, ja siellä oli tehnyt västäräkki pesän ja se pesä sattui västäräkin epäonneksi sijaitsemaan juuri riparilaisten pingispöydän yläpuolella. Ja minä sitten hyvin huolestuneena tästä emon huolesta, aina kun tuli tauko se emo piipitti siellä kaukana eikä uskaltanut tulla joko ruokkimaan poikasia tai hautomaan, niin sitten minä olin itse hirveän huolissani tästä linnusta. Mutta kun menin sanomaan tästä rippikoulun työntekijöille, niin heitä se nauratti ihan hirveästi, että ”voi vitsi, kun tuo tyttö taas huolehtii jostain linnusta täällä”, ja minulla se soti tosi paljon kristillistä etiikkaa vastaan. Kun minä olin aina ajatellut, että kristinuskon on sellainen, joka puolustaa heikoimpia ja siinä on tällainen myötätunto ja rakkaus keskeisinä, niin minua hämmensi, että ai, tämä ei koskekaan lintuja. Ja sitten minä taisin siellä kysyäkin eläinten asemasta kristinuskossa ja sain vähän sellaisen vastauksen, että ”ihmiset ovat niitä, jotka ovat tässä keskiössä ja eläimet sitten täällä taustalla olevia ihan tämän maallisen todellisuuden asukkeja, joita meidän ei niin tarvitse miettiä.” Mutta tällä tarinalla on ihan onnellinen loppu sitten, meidän yksi isonen otti ihan vakavasti tämän huolen, ja oli itsekin huolestunut ja me yhdessä veimme tämän biljardipöydän eri kohtaan, ja sitten se pysyi siellä leirin ajan, ja sitten tämä isonen muistettuteli välillä oikein autoritääriseen sävyyn, että sinne ei saa mennä häiritsemään, pesimärauha.

Minä saan aika paljon palautetta siitä, että minä olisin jotenkin uudenlainen näiden eläinoikeuksien ja kristinuskon yhdistämisen kanssa tai, että (ne) olisivat uusia ajatuksia, mutta niin kuin tuossa tapahtumakuvauksessakin luki että **Fransiskus Assisilaisesta**, hän eli kuitenkin 1200-luvulla, hänelläkin oli jo tällaista eläinajattelua. 300-luvulta on löytynyt sellainen koptikirje, jossa oli tarina Jeesuksesta, joka parantaa muulin ja sanoi, että ”ettekö te nyt ymmärrä, että se valittaa Luojalleen taivaaseen, kun sille on laitettu liikaa taakkaa”. Ja sitten opetuslapset sanoivat, etteivät he kuule mitään sellaista, ja sitten Jeesus sanoo, että ”voi teitä, kun te ette ymmärrä, mutta voi sitä, joka on tämän taakan iskenyt! ja piiskaa sitä siitä huolimatta!” Sitten hän parantaa sen muulin ja sanoo, että ”mene nyt äläkä piiskaa enää muuliasi!” Että jotain tällaista ajattelua siinä on selvästikin ollut. Sen lisäksi kasvissyöntihän on ollut kristittyjen keskuudessa, en sano todellakaan yleistä, mutta sitä on ollut jo silloin 300-luvulla. Ja sitten suomalainen esimerkki tähän on **A.J. Pietilä**, dogmatiikan professori, joka oli hyvin tunnettukin, hän on kirjoittanut

vuonna 1904 näin: ”Vaikka on siis päivänselvää, että ihmisten olisi pitänyt jo aikoja siten ottaa eläinten kohtelun kysymys Jumalan tahdon valossa tarkasteltavaksi, eivät he sitä ole tehneet, vaan ovat jääneet luonnon kannalle.” Ja itse asiassa tässä hänen artikkelissaan hän päivittelee tätä ”miten ei vielääkään 1904 eläinten asemaa ole otettu kristinuskon kannalta tarkasteltavaksi” ja vieläkin tästä asiasta vaietaan. Ja minua tietyllä tavalla huvitti lukea tämä koko teksti, koska se on ihan kuin nykyihmisen kirjoittamaa tai voisi nykyaikainen eläinoikeusaktivisti ihan samalla lailla kirjoittaa. Ja toinen tällainen samaan aikaan elänyt oli **A.F. Puukko**, joka myös kirjoitti tänne eläinsuojelusliiton lehteen artikkelin, jossa hän pohtii paljon sitä, että Jumala on kuitenkin kaikkien luotujen Isä ja totta kai niitä pitäisi kohdella lempeydellä, koska Jumalakin on ne luonut ja kohtelee meitä lempeydellä, ja niin edespäin.

Minä luulen, että tällaista kristillistä ajattelua on ollut pidempään, tällaista eläinajattelua, mutta sitä ei ehkä ole jotenkaan noteerattu tai on ajateltu, ettei se ole niin tärkeää se eläinajattelu. Nyt on ehkä herkempi aika tällaiselle ajattelulle.

No, mitäs se on se eläinteologia? Se on tässä mainittu useampaan otteeseen. Eläinteologia on siis eläimiä koskettavaa moraaliteologiaa. Suomessa sitä käytetään aika lailla kaikesta tällaisesta eläineettisestä kristillisyydestä sitä sanaa. Englannissa, jos googlaa animal theology, niin se yleensä käsitetään nimenomaaan tämän **Andrew Linzey**-nimisen heebon ajatteluna. Eli Linzey on Oxfordin eläineettisen keskuksen perustaja, anglikaanipappi, teologian tohtori, ja hän on -70-luvulla ottanut käyttöön tämän termin eläinteologia. Hän on kirjoittanut aiheesta hyvin paljon sekä kirjoja että artikkeleja. En ole vielä itsekään ehtinyt lukea niitä kaikkia. Graduuni olen tehnyt jonkunlaisen tiivistelmän hänen ajattelustaan ja minun mielestäni siinä on kolme pääpointtia. Ensinnäkin, että ihminen on Jumalan kuva, ja sen takia ihmisen pitäisi samalla tavalla, lempeydellä ja rakkaudella suhtautua kaikkiin luotuihin kuin Jumalakin tekee. Toinen on sitten tämä kristillinen kasvissyönti. Eli Linzey vetoaa siihen, että kun paratiisissa kukaan ei syönyt eläimiä tai toisiaan vaan kaikki elivät rauhassa, niin se on se tila, johon ihminen oikeastaan luotu. Että vasta syntiinlankeemuksen jälkeen saatiin lupa syödä eläimiä, ja Linzey kokee, että se oli sellainen myönnitys ihmisen syntisyyden edessä ja langenneen maailman haasteiden edessä. Ja kolmas on sitten se, jota paljon hoetaan, että luotu on olemassa Luojalleen. Se on sellainen aika Linzey'n slogan, että miksi luotu on tehty. Monesti se ajatus menee siihen, että luotu on tehty meitä ihmisiä varten, kaikki mitä täällä on, mutta Linzeystä se on tosi sellainen ihmiskeskeinen ajatus ja pitäisi nimenomaaan pystyä ajattelemaan, että luotu on olemassa Jumalalle, koska Jumala on sen luonut.

On toki muitakin eläinteologeja, jotka eivät varmaan halua tulla kutsutuksi eläinteologeiksi, että se on niin yhdistetty tähän Linzey'n tosiaan se englanninkielinen sana, että he ehkä välttelevät sitä, he haluavat luoda omaa teologiaansa. Esimerkiksi **David Clough**, tuolta Briteistä, myöskin tohtorismies. Hänellä on tosi paljon eläinetiikkaan liittyvää kirjallisuutta, mutta minä luulen, että hänellä on vähän...tai Linzeyllä on hyvin populaarista se kieli. Jopa minä, joka en ole hirveän hyvä englannissa, niin pystyn sitä lukemaan. **Glow** on taas hyvin akateemisesti suuntautunut kielenkäytön suhteen, minulla on hänen kirjojaan, mutta yhtään en ole vielä saanut loppuun, koska en jaksa sanakirjan kanssa lukea. Mutta varmasti jos osaa paremmin englantia kuin minä, niistä voisi aueta taas uusia ajatuksia. Tämän takia minun eläinteologinen ajatteluni seuraa paljon Linzey'n ajattelua. Jos joku on joskus tutustunut Linzey'n ajatuksiin, älkää hämmentykö jos minä aika paljon tulen toistamaan ajatuksia, joita hänellä on. Ei ole tarkoitus plagioida, mutta jotenkin ne ovat varmaan jääneet päähän ja jotenkin ne koskettavat tätä teologista ajattelua itselläkin.

Sitten suomalaista eläinteologiaa. **Panu Pihkala**, **Teuvo Laitila** ja **Pauliina Kainulainen** ovat jonkin verran käsitelleet kirjoissaan sitä. En ole itse tehnyt mitään tieteellistä vertailua, että miten kukakin ottaa niitä asioita esiin, enkä ole ihan satavarma ottaako edes omia ajatuksiaan hirveästi vai tekeekö vähän niin kuin minä, että siteeraa muita. Mutta jos haluaa tutustua heidän teksteihinsä, niin suosittelen.

Minä en tosiaan ole tutkija, enemmänkin taiteen kautta näitä ja tätä aihetta pohtinut. Ja teen siis akryylimaalauksia elänteologisiin aiheisiin liittyen. Minä tässä vähän niitä esittelen. Minä yritän kovasti muistaa, pitää sanoa ääneen, että kanssa muistaa, että tästä tulee myös äänitys ja kuvailla mitä näissä on. Tässä ensimmäisessä on Jeesus ja sorsa, syksyinen maisema taustalla. Tämähän on alun perin **Albert Edelfeltin** Kristus ja Matalena-teoksen pohjalta maalattu eli Matalena on tässä maalattu sorsaksi. Ja minä maalasin tämän sen takia, että minä pohdin tässä oikeastaan eläinten ja ihmisten kärsimyksen yhtäläisyyksiä ja kuinka Jumala kuulee myös eläinten avut, avunhuudot yhtä lailla kuin ihmistenkin.

Tässä on sitten toinen maalaus. Sen nimi on *Torrero*. Se tarkoittaa härkätaistelijaa. Tässä on siis härkätaistelija, jonka selkään on upotettu ristinmuotoinen miekka ja härkätaiteluareenalla ollaan, ja siellä on kuitenkin vastasyntynyt Jeesus-lapsi siellä areenan keskellä ja härkä sitten hengittää sitä Jeesusta kohti. Tässä minä pohdin...Olin juuri lukenut artikkelin härkätaisteluista, ja se on jotenkin niin ristiriitaista, että sitä vieläkin tapahtuu. Että on olemassa laji, jossa on tarkka, hieno koreografia kuin tanssi, jonka aikana sitä eläintä kiusataan ja lopuksi se tapetaan. Ja jos jostain syystä se ihminen kuolisikin tai vahingoittuisi ja eläin ei, niin sitten se eläin ammutaan joka tapauksessa eikä sillä eläimellä ei ole mitään mahdollisuutta pelastua. Se vaikuttaa minusta tosi oudolta, että tällaista on vieläkin ja sitä perustellaan kulttuurilla ja muilla tällaisilla argumenteilla. Luulisi kuitenkin, että se eläimen arvo on suurempi kuin se kulttuuri. Tässä minä pohdin ylipäättään eläinten viihteellistämistä ja miten kirkossa puhutaan eläimistä, että viihteellistämmekö me eläimet tavallaan kirkossa. Minä puhuin juuri tässä ennen luennon alkua muutaman teidän kanssa, että teillä on ilmeisesti otettu aika hyvin eläimet huomioon Turussa, mutta niissä seurakunnissa, joissa olen ollut, on yleensä ainakin mainittu lähinnä jos ne ovat olleet söpöjä tai ne tuovat jotain viihdearvoa tai tuovat jotain hauskaa siihen saarnaan, sitten mainitaan. Mutta sellaisia vakavia asioita, niistä ollaan aika hissunkissun. Onko eläimillä vain viihdearvo kirkossa, sitä tässä teoksessa kysyn myös, on toki muitakin aspekteja.

Seuraava maalaus on nimeltään *Rauhanrikkaja*. Tässä on peura syömässä, haistelemassa ehkä hautausmaille sopivia kukkia, kasveja, ja tämä työ sai inspiraation siitä, kun, olisiko se ollut Hämeenkyrön seurakunta, anteeksi Hämeenkyrön seurakunnalle jos minä puhun jostain väärästä, mutta joku seurakunta siis ammutti peuroja, jotka söivät hautausmaiden kukkia. Ja tästä nousi aika kova debatti, että onko eläinten arvo pienempi kuin se niiden kukkien arvo. Okei, lähtökohtaisesti ei tainnut olla kyse kukista vaan siitä kun ihmiset surevat, tuovat omaisen haudalle niitä kukkia, niin toivoisi tiettenkin, että ne olisivat ihan hyvässä kunnossa senkin jälkeen ja se on tärkeä ele, mutta että sinä tapat sen peuran sen takia, että sille on tarjolla helppoa ruokaa, niin se aiheutti aika paljon hämminkiä. Minusta se oli jopa virkistävä keskustelu, minun mielestäni tosi ikävä juttu, minua itseänikin hämmensi miten seurakunta voi tehdä tällaisen päätöksen, mutta sillä lailla keskusteluna virkistävä. Koska ehkä ensimmäistä kertaa minusta tuntui, että iso osa ihmisistä otti kantaa tähän eläinten kristilliseen arvoon. Kun itse opiskelin teologiaa niin, minusta tuntui, että tuli lähinnä kahta kantaa: että joko eläimet ovat niin kytköksissä Jumalaan, että ne eivät tarvitse joko esimerkiksi siunausta tai rukousta, että niillä on jo niin kova yhteys Jumalaan etteivät ne tee mitään sillä siunauksella tai sitten päinvastoin, että eläimet kuuluvat vaan siihen maalliseen todellisuuteen, ja niitä ei sen takia tarvitse noteerata mihinkään. Eli eläimet nähtiin joko liian pyhinä tai sitten ne ovat liian maallisia. Tässä (keskustelussa) se vähän jo rikkoutui se rajanveto.

Tämä maalaus on nimeltään *Vihdoinkin*. Siinä on siis possu, jolta albaan pukeutunut hahmo pesee pois tuollaisia lihanleikkausjälkiä. Teoksen nimi Vihdoinkin viittaa siihen, että vihdoinkin possu on muutakin kuin pelkkä ateria, pelkkää materiaa, ja se pystytään noiden jälkien takaa nähdä tuntevana, kokevana yksilönä. Minulle tulee usein se tulkinta, että Jeesus pesee noita lihanleikkauskuvia, mutta minä ajattelen, että jokainen meistä voi olla se tyyppi, joka niitä possuilta pesee. Ja itse asiassa käytin tuohon mallina omaa kättäni, sillä hetkellä ei ollut muita käsiä saatavana, plus ajattelin sillä viestittää, että se käsi tulee kuitenkin vähän tuolta edestäpäin, se voi olla kenestä tahansa meidän käsi. Seuraavassa maalauksessa on aika sama

pointti. Tässä on sellainen tipu, jolta pestään roskanmerkkiä pois kyljestä, taas albaan pukeutunut hahmo tekemässä sitä. Tämä pohjautuu siihen, että kananmunateollisuudessa nuo koirastiput heitetään yleensä silppuriin tai hiilidioksidikammioon ensimmäisenä elinpäivään ei koiraalle ei tehdä mitään, kun ne eivät jatka sitä munimista, niin ne heitetään suoraan roskiin. Ja tämä käytäntöhän on Suomessa valloillaan, kun kukon liha ei mene kaupaksi ja näin pois päin. Minä olen itse ihmetellyt sitä, että tästä käytännöstä ei ole hirveästi kristillisiä argumentteja, en ole ainakaan kohdannut. Kuitenkin me hoemme kuinka ainutlaatuista elämä on, mutta jos se on kananpoika, sen voi heti kuoriuduttuaan heittää silppuriin. Se on kuitenkin aika karunkin näköistä, kun ne menevät siinä liukuhihnalla ne vastakuoriutuneet. Osa menee silppuriin, osa jatkaa hihnalla eteenpäin. Ja tätä "ainutlaatuisen elämän" pohtimista minä olen myös siltä kannalta miettinyt, että me vähän tunnumme suhtautuvamme, meidän kristittyjenkin tunnusmerkki on se, että me elämme vain kerran ja se on tosi tärkeätä, elämää pitää suojella, mutta lihatuotteisiin ja tällaisiin me suhtaudumme niin kuin se ruoka aina jälleensyntyisi meidän lautasellemme. Eli jos on esimerkiksi tottunut syömään broileria, niin taas tee se sama broileriaateria, mutta sitten se on jotenkin itselle vaikea ajatus, että se on kuitenkin aina eri kanayksilö, joka on siinä edessä, erilaisine persoonineen ja elämäkokemuksineen ja kaikkineen. Tämä saattaa olla vain minun omassa päässäni, mutta minulle tulee sellainen olo, että ihan niin kuin me suhtautuisimme vähän niin kuin se sama kana-ateria ilmestyisi siihen aina uudestaan, vaikka se on aina kuitenkin uusi päätös käyttää se kanan elämä siihen. Ja vielä kolmas samaa sarjaa oleva teos, Puettu. Tässä poistetaan tekstiilipesumerkkejä ketulta. Ja tämä siis viittaa turkistarhaukseen, että ketusta tulee jotain muutakin kuin vaate ja materiaa, vaan oma, ainutlaatuinen yksilö tulee esiin sieltä sotkun takaa.

Ja sitten tässä onkin yhtäkkiä ihmisten kuvia. Siinä on Maria, Joosef ja Jeesus-vauva. Tämä ei ollut suoraan aluksi eläinteologinen maalaus, kun aloitin tämän, vaan tämä oli enemmänkin siitä, kun ne kaikki Jeesuksen syntymäkuvat ovat jotenkin niin harmonisia. Harvoin se näyttää ihan synnytyksen jälkeen sellaista niin puhtaalta se meininki, niin halusin ehkä tehdä vähän sellaisen realistisemmän kuvan. Mutta sitten tämä merkitys muuttui pikkuhiljaa tämä merkitys tässä työssä, kun minä aloin pohtia sitä äidin rakkautta, emon rakkautta, miten me paljon muuten ylistämmekään äidin rakkautta, vanhempien rakkautta lapsiaan kohtaan kirkoissa, ja kuvataan juuri Jumala on isä. Se vanhempien rakkaus on jotenkin tosi pyhä asia meille. Mutta sitten se, mikä tulee eläimiin, niin sitten me emme puhukaan yhtä ylistäen, silloin se onkin vietti. Ja esimerkiksi porsitushäkkikäytäntöä vastaan on aika vähän kristillisiä argumentteja. Ei melkein emo pysty kääntymään siellä just ennen synnytystä ja synnytyksen aikana siellä häkissä, ja sitten pitää vielä imettääkin pikkukopperossa. Vähän niin kuin supikoirille tuli tämä uusi laki, niitä saa ampua milloin vain, jopa silloin kun niillä on poikasia, ja silloin ne poikaset jäävät etsimään emoaan ja nääntyvät nälkään, kun eivät saa sitä maitoa. Aika vähän kristityt ottavat, ainakaan kristityin argumentein kantaa tällaisiin käytäntöihin. Mutta toisaalta sitten taas tällainen emon rakkaus yhdistää aika monen eläimen kohdalla, juuri kun tuolla Turun kirjamesuilla puhuin, niin tuli ihan yhtäkkiä mieleen sellainen esimerkki, minä en itse pysty samaistumaan mitenkään leopardihylkeisiin, muita eläimiä minä puolustan henkeen ja vereen, mutta leopardihylje, se on pelottava otus. Se on iso, sillä on sellainen kuollut katse ja sitten se vielä syö pingviinejä. Jos sinä googlaat leopardihylje, niin tulee tosi pelottavia kuvia. Se oli jotenkin minun mielestäni sellainen puistattava otus. Mutta sitten kun minä näinkin leopardihylkeestä kuvan, jossa se imetti poikastaan, niin, ohoh, olin juuri itse imettämässä sillä hetkellä, niin jotenkin se minun kammoni aivan katosi. Pystyin samaistumaan siihen eläimeen ihan eri lailla. Tämä ei sillä lailla liittynyt eläinteologiaan tämä esimerkki, mutta siitä jäi minulle itselleni sellainen olo, kun tulin Turun kirjamesuilla sanoneeksi sen, että totta, se emon rakkaus, se pystyy näinkin samaistuttamaan eri lajien välillä.

Tämä liittyy oikeastaan tähän emorakkaus teemaan tämä seuraava maalaus, jossa on siis kana, joka haluaa munaansa ja pohdin yhden **Sari Saarikon** runon pohjalta emon rakkautta, kun hän jotenkin siinä sanoi, olisi pitänyt ottaa siteeraus mukaan, mutta jotenkin että kanat munivat ja niillä on tarve hautoa, mutta sitten ne eivät koskaan pääse näkemään niitä poikasiaan. Ja samoin kuitenkin poikaset kuoriutuvat ilman emoaan siellä liukuhihnalla, niin jotenkin sekin tuntuu hirveän karulta. Toki en ole lukenut mitään tutkimusta vielä

että se olisi haitallista kanan kehitykselle, mutta kyllä minä jotenkin luulisin, että se äidin huolenpito on aika tärkeää myös kanoille. Ja kanathan myös juttelevat poikasilleen, kun ne ovat munissa. Just ennen kuoriutumistaan ne juttelevat niille ja poikaset pystyvät jopa vastata sieltä kananmunankuoren sisältä. Ne aloittavat silloin sen kanan elämään tutustumisen.

Ja tähän emorakkaus-teemaan liittyy myös tämä vasikoiden kohtelu. Vasikathan viedään emoiltaan tosi pieninä, että me pystymme käyttämään se äidin maito itse. Lehmänhän täytyy poikia tuottaakseen maitoa niin kuin meidän nisäkkäidenkin. Toki vierihoito on nyt käsittääkseni lisääntymään päin. Olen joidenkin tuottajien kanssa jutellut, että se on vain tosi vaikeata, kun sitä halutaan ottaa itsellekin sitä maitoa, ja ilmeisesti robotit sen nyt tekee. En ole ihan satavarma, minun maatalousfaktat saavat olla vähän pielessä, mutta jotenkin näin se minulle perusteltiin, että vasikka syö niin epätasaisesti sitä maitoa, että sitten se on tosi vaikea lypsää siitä lehmästä se loppu. Mutta toisaalta onhan Suomessa ollut aikaisemminkin, käsittääkseni taas, lehmien kasvatusta sellaista, että se vasikka saa myös emonsa maitoa. En tiedä, miten tämä argumentti pätee, mutta tällaisen selityksen minä sain, miksi sitä vierihoitoa on niin vähän. Tässä tämä teksti on tosiaan meidän rukouskirjasta, vasikan näkökulmasta kirjoitettu Vasikan rukous. Ja ennen sitä kuvailen tuota maalausta, siinä on vasikka, jonka pään päällä on tuollainen jäätelötötterö: "Kipua, polttoa minä pieni en siedä. Älä satuttaen anna siis sarvieni viedä. Jos ei minulle puudutusta suoda, voisi jäätelö otsalla helpotuksen tuoda. Kipua, kaipuuta minä pieni en siedä, älä siis anna jäätelöäni viedä. Se on viimeinen muisto jäljellä jo poisviedystä äidistä." Tässä myös vedotaan tuohon nukuttamiskäytäntöön, sarvenalut saatetaan kokonaan polttaa ilman puudutusta vasikoilta.

Ja edelleen emon rakkaus-teemalla mennään. Huomaa, että kun itsekin tässä perheenperustamisvaiheessa, tai siis on jo 2-vuotias lapsi ja toinen tulossa, niin ovat aika paljon mielessä nämä lapsiin liittyvät aiheet. Tässä on tuollainen pieni reesus-apina, joka roikkuu vaatteesta, joka puolestaan roikkuu rististä tässä maalauksessa, ja maalauksen nimi on *Harlow – äidillisen rakkauden ja isällisen armon kirkko*. Saa nostaa kätensä, tietääkö kukaan kuka oli **Harry Harlow**? Ei tiedä. Koska minulle eräs tyyppi väitti, että kaikki tietävät sen, mutta en ollut itsekkään kuullut ikinä ennen. Hän oli siis tutkija, erittäin tärkeä tutkija, tutki äidinrakkautta reesus-apinoilla, mutta hyvin kyseenalaisin menetelmin. Eli hän esimerkiksi otti emoiltaan pois näitä poikasia, tutki niiden käytöstä ja sitä, tarvitsevatko eläimet ja myös ihmiset emoa. Koska siihen aikaan, minä en taaskaan muista vuosilukuja milloin hän tutki, mutta oli hyvin vallallaan ajatus siitä, että oikeasti vauva ei tarvitse äitiä, se tarvitsee sen maidon, mutta ei syli saattaa olla jopa vahingollista. Että paras olisi melkein, että sille vauvalle saisi sen pullon jotenkin ja äiti olisi pois vaikuttamasta siihen lapseen. Ja Harlow muutti sitten tämän käsityksen täysin, koska hän teki testejä näillä apinoilla ja totesi, että poikaset, joilla ei ole äitiä ovat yleensä aggressiivisempia ja kaikkia muitakin ongelmia siinä on. Mutta sitten hän huomasi myös, että nämä poikaset, jos niillä ei ollut emoa siinä, niin ne tarroutuivat pyyhkeisiin, jotka Harlow oli laittanut häkin lattialle ja ne (poikaset) pitivät sitä pyyhettä emonaan. Ja hän alkoi tehdä sitten tutkimuksia siitä, miten paljon se poikanen voi kiintyä siihen pyyhkeeseen. Valitseeko se mieluummin pyyhkeen vai maidon. Pyyhkeen se valitsi, eli se äiti oli tosin tärkeä poikaselle. Mutta sitten hän teki myös tällaisia aika julmia testejä, että tämä "vaate-äiti" saattoi vaikka satuttaa sitä poikasta ja piikittää sitä. Sitten hän (Harlow) katsoi pysyykö se silti siinä kiinni. No, pysyi se silti siinä kiinni. Että tämä "vaate-äiti" pystyi jopa vahingoittamaan sitä poikasta ja silti se piti sitä äitiä tärkeänä, että se sai roikkua siitä "vaate-emosta". "Vaate-emo" oli kuvattu sellaisena, hän oli rakentanut sellaiset punaiset silmät sille, niin siksi tässä ristissä on myös jotain tällaisia punaisia timantteja. Minä pohdin juuri tässä työssä sitä, että onko kirkko vähän niin kuin tuollainen "vaate-emo" eläimille, että ne ovat nyt tuolla taustalla, mutta eivät juurikaan vastaa eläinten tarpeisiin.

Seuraava teos on nimeltään *Paimen*, jossa Jeesus johdattaa kettuja pois turkistarhalta. Ja tässä samaa, mitä noissa monissa edellisissäkin pohdin, että kristillisiä kannanottoja on aika vähän eläinten puolesta, niistä se johtuu. Viimeksi kun olin tästä luennoimassa, niin minulle tuli kauheasti kysymyksiä, että miten nuo

ketut nyt pärjäävät, että Jeesus kun ne tuonne heittää ulos ja on niin kuin kettutyttö ja sitten hän pistää ne kuolemaan tuonne luontoon, niin sitten minä sanoin, että tässä on nyt ehkä ajateltu enemmän tätä symboliikkaa ja hän (Jeesus) vie ne ketut ikuisen rauhaan ne ketut eikä niinkään sitä, miten Jeesus olisi toiminut nykyajan turkistarhauksen keskellä. Uskon siis, että Jeesus olisi yrittänyt lopettaa sen, mutta olisiko tämä ollut juuri se keino, en ole miettinyt asiaa vielä.

Seuraava työ on nimeltään *Näkyväksi*. Siinä käärme kiemurtelee kengän kantapäästä ulos, ja tämä symboliikka viittaa siihen, että kirkon pitäisi olla merkinä siitä tulevasta maailmasta. Mites siinä raamatussa nyt lukeekaan, että ”käärme on pistävä sinua kantapäähän”, jotenkin näin, niin tässä on jo päästy kantapäästä, kengän kantapäästä ulos, että mennäänkö jo eteenpäin. Eivät ne käärmeet niin pahoja ole kuin aina välillä kuulee niistä puhuttavan.

Sitten on tämä viimeinen maalaus, *Lämpö* nimeltään, jossa nainen silittää tuollaista enkelikissaa. Ja pohdin siinä mm. sitä siihen liittyen, että vastaammeko me kristityt siihen suruun, joka eläinten menettämisestä seuraa. Itse tosiaan tuolla Tampereella asun tällä hetkellä ja siellä Harjun seurakunnassa aloitettiin nyt ensimmäistä kertaa tällainen sururyhmä eläinten puolesta ja palautetta on tullut paljon siitä, miten epäkristillistä ja kosiskelevaa tämä käytös on, että tällaisia sururyhmiä järjestetään. Mutta eikö olisi jo aikakin, että kirkko vastaisi siihen suruun, joka eläimen menettämisestä tulee? Eläimet ovat kuitenkin perheenjäseniä monille ja vielä sekin, että raamatustakin löytyy kertomus miehestä, joka rakasti karitsaansa kuin omaa lastaan. Eikä sitäkään mitenkään tuomita siinä, päinvastoin sanotaan, että kyllä olisi ihan hirveä tyyppi se, joka sen karitsan siitä sitten veisi.

Mutta miten eläinten puolesta sitten rukoillaan? Minulla on tässä muutamia vinkkejä koottuna.

Ensimmäisen on, että siteeraa raamatua. Raamatusta löytyy kuitenkin aika paljon kohtia, joita voi käyttää eläinten puolesta rukoilemiseen melkein sellaisenaan. Sitten minä olen tehnyt tähän tällaisen rukouksen, jossa on melkein kaikki pääpointit otettu raamatusta. ”Pyhä Jumala, loit meidät kaikki ja näit, että niin oli hyvä. Jokainen ihminen ja eläin on sinun käsialaasi, ainutlaatuinen luotu. Kiitos elämästä, jonka olet meille suonut. Ihmistä ja eläintä sinä autat. Korpin poikaset kääntyvät puoleesi, kun niitä vaivaa nälkä. Jokainen odottaa sinulta ruokaa ajallaan. Kiitos ravinnosta, jonka olet meille suonut. Me kuulumme sinulle ja kaipaamme yhteytesi. Yksikään varpunen ei putoa taivaalta tietämättäsi, ja kaikki odottavat pääsyä pois katoavaisuuden orjuudesta. Kiitos toivosta, jonka olet meille suonut.” Seuraava vinkki on, käännä asiat pääläelleen. Tällä minä tarkoitan esimerkiksi kaikkia vertauksia, joita raamatussa on. Että tuolla alussa siteeraamani A.J. Pietilä on esimerkiksi sanonut, että eihän niitä eläimiä olisi vertauksissa, jos ne eivät toimisi. Miettikää, että eläimiä kohtaan tunnettava sääli on niin itsestäänselvä asia, ettei sitä selitellä vaan niitä käytetään jopa vertauksissa. Ja itselleni tuli mieleen esimerkiksi tämä hyvä paimen-vertaus. Eihän se toimisi mitenkään jos se ei tarkoittaisi myös sitä. Meidän pitää olla hyviä paimenia ja kohdella niitä eläimiä hyvin. Siinä esimerkiksi sanotaan, että jokainen hyvä paimen tuntee lampaansa nimeltä ja suojelee näitä henkensä uhalla. Kun taas **Hesekielin** kirjassa on tämä vertaus huonoista paimenista eli paimenista, johtajista, jotka vain teurastavat lihan ja kasvattavat massaa ja näin pois päin. Eiväthän nämä vertaukset toimi, jos niitä ei ota tosissaan myös toisin päin. Sitten seuraava. Puhu eläimistä niin kuin he ovat. En tiedä onko nykyään, viime aikoina ei ehkä ole tullut sitä kritiikkiä niin paljon, mutta jossain vaiheessa tuli paljon, että eläimet inhimillistetään puheessa, että eläinoikeusaktivisteilla on tällainen ”Disney-syndrooma”, että ne luulevat Bambin analysoivan oikeasti äitinsä kuolemaa ja jotenkin ajattelevan niin kuin ihmiset. Se on itse asiassa huonoksi eläimiäkin kohtaan, jos me rupeamme kuvittelemaan, että ne (eläimet) ajattelevat jotenkin samalla lailla kuin ihmiset kauhean analyttisesti ja laskelmoivasti. Sehän ei ole myöskään eläinten etu. Mutta eläimistä voi puhua sellaisina kuin he ovat. Esimerkiksi eläimet tuntevat iloa, surua, kokemuksia heillä on. Jos ihan eläimen näkökulmasta haluaa rukoilla, voi ihan kiittää, tässä on siis kuvassa possuja, jotka tonkivat maata, että maata on tongittavaksi ja niin pois päin. Että eläinten kokemusmaailma on varmastikin hyvin erilainen, riippuen vielä eläinlajista ja yksilöstä. Eläinlajejahan on ihan valtava määrä. Koppakuoriaisen

puolesta rukoileminen on varmasti ihan erilaista kuin delfiinin puolesta, ja sitten vielä sekin, että yksilölliset erot ovat tosi suuria. Niissä seurakunnissa, joissa olen itse ollut, ne asiat, jotka eläimistä mainitaan, sen aikaisemmin mainitsemani viihdearvon lisäksi, ovat monesti samanlaisia kuin voisi sanoa myös kasveista. Eli kiitetään vaikka luomakunnasta, sen kasveista ja eläimistä tai jotenkin sanotaan vaan niitä asioita, joita voi sanoa myös kasveista. Jos sitä vertaa niihin ajatuksiin, joita sanotaan ihmisistä, niin ihmisistä sanottavat ovat tosi paljon monipuolisempia ja syvällisempiä. Eli eläimiä ei kannata minun mielestäni kasvillistaa, mutta ei myöskään inhimillistää vaan uskaltaa puhua niistä sellaisina kuin ovat oikeasti luotu. Ja ihan jos haluaa tutustua, tosi mielenkiintoista on jos vaikka lukee evoluutio-biologi **Helena Telkänrannan** kirjoja eläimistä, joissa hän kertoo eri eläinlajeista kaikkea, miten korpit solmivat ystävyysuhteita ja rotat nauravat ja kaikkea tällaisia esimerkkejä. Niistä voi saada rukouksiinkin aikaa hyvää inspiraatiota.

Monet ajankohtaiset aiheet koskettavat myös eläimiä. Jos jossain on vaikka tulva, niin ei ole pakko rukoilla pelkästään ihmisten puolesta vaan voi rukoilla myös eläinten puolesta, koska nekin kärsivät siitä tulvasta. Kun syksy tulee, voisi hyvin kirkossa lukea lähteville linnuille jonkun siunauksen tai rukouksen, että ottaa vähän sitä eläintenkin kalenteria mukaan niihin sanoihin.

Ja sitten, nosta kissa pöydälle! Tällä tarkoitan sitä, että, minun puolesta voisi sanoa ihan suoraankin miten asiat ovat. Nykyinen tehotuotanto on esimerkiksi tosi ahnetta ja massoja käsittelevää. Eihän siinä oteta yksilöä millään lailla huomioon, että esimerkiksi nämä valtavat broilerikasat halleissa, jotka oikeasti ovat pelkkää raakaa materiaa, onko se kovin kristillistä? En tiedä kuinka moni uskaltaa ihan saarnoihin tällaisia (laittaa), sitä pidetään helposti hyvin syyttävänä, mutta siis, miksi ei?

Loppuun otin vielä yhden tekstin tuosta meidän rukouskirjasta, ”Haluan oppia rukoilemaan kaikkien puolesta”. ”Jumala loi ihmiset ja muut eläimet elämään yhdessä jakamaan tämän maapallon. Sen minä ymmärrän, silti rukoukseni saavat kuin itsestään ylleen ihmiskeskeisyyden viitan. Monesti unohdan toislajeiset sanoistani tai suorastaan jätän heidät ulkopuolelle, vaikeivat rukoukset heidän puolestaan olisi ihmisiltä pois. Joskus teen niin, etten loukkaisi ketään. Joskus taas pelkään, että minua pidetään lapsellisena tai outona. Haluan oppia hyväksymään kaikki luodut Jumalan lapsiksi ja saattaa heidän kaikki huolensa epäroimättä Kaikkivaltiaalle aina, kun ristin käteni”.

Yes, minun esitykseni loppuu tähän ja jos tulee tämän jälkeenkin jotain kommentteja tai kysymyksiä, voi laittaa ihan sähköpostiakin. Osoite on limppu.witick@gmail.com, sinänsä aika helppo muistaa. Kiitos!